

NOBELSEMINARIER OKTOBER OCH NOVEMBER 2001

Som ett led i att uppmärksamma den spännande nittonhundratalslitteraturen (och att nobelpriset firar 100 år i år!) ska vi fördjupa oss i nobelpristagare i litteratur. Det första nobelpriset delades ut 1901 till fransmannen Sully Prudhomme – en författare som torde ha få läsare idag. Betydligt fler läsare har årets pristagare, britten V S Naipaul.

Ni ska nu i grupper om tre eller fyra välja en nobelpristagare och **skildra dennes stil och litterära teman** utifrån författarens verk. Varje grupp får cirka 50 minuter på sig att skildra sin författare. Det är viktigt att understryka att det **inte rör sig om ett föredrag** fyllt av biografiska fakta och en passiv publik. Faktadetaljer om en författares liv tas endast upp då det är relevant för att belysa hans eller hennes texter, ej som självändamål. **Författarens texter skall således vara i centrum** under seminariet och klassen måste hållas aktiv. Hur gör man det då? Enklast genom att kort introducera författaren och hans eller hennes verk. Vidare diskuterar man dikter eller textutdrag där texterna kommenteras utifrån den kunskap den redovisande gruppen har om författaren och hans/hennes verk samtidigt som man också frågar klassen vad de anser om, och fäster sig vid, i texterna. Frågorna bör vara intressanta och svaren leda vidare till andra frågor eller aspekter. **Målet är** att gruppen som håller i seminariet får **de övriga i klassen intresserade och delaktiga** samtidigt som den ger klassen en överblick och kunskap om en berömd författare genom att leda seminariet och låta klassen lyssna och diskutera! Detta är alltså ingen redovisning utan ett seminarium **där alla ska få chansen att komma till tals** och ha synpunkter.

Som stöd för den muntliga presentationen skall **varje grupp lämna in ett nobelhäfte**. Där skall finnas Svenska Akademiens motivering för priset, en lista över de viktigaste verken författaren producerat och en kommentar om tema och budskap i dessa verk. Viktigast av allt är dock att ni inkluderat prydliga utdrag ur flera av författarens centrala verk. Här ska även finnas några av gruppmedlemmarnas personliga reflektioner kring författaren och dennes verk. Dessa häften lämnas in, från alla grupper, på det första nobelseminariet. Den muntliga information som ges under seminarierna och informationen i häftena är grunden för det **prov** som avslutar momentet. Ni bestämmer alltså i praktiken själva vad som kommer på provet! Det ställer höga krav på att alla gör sitt allra bästa.

Välj förslagsvis en poet som er nobelpristagare! Det går generellt raskare att läsa dikter än romaner och det kan vara lättare att skapa sig en överblick över en poets verk än en romanförfattares. Det allra viktigaste är dock att ni läser texterna **noga** och **tänker** och **känner** medan ni läser.

Viktiga synpunkter på hur man ser på litteratur fick ni under "epokseminarierna" tidigare. Vi tar det igen: när ni läser litteratur vill jag att ni funderar över några saker. All litteratur har en upphovsman, en publik och en funktion. De två första påståendena är väl inte så märkliga, men vad menas med att en text har en funktion? Helt enkelt det att upphovsmannen har haft en tanke med sitt stycke. Det kan vara att röra sin publik, det vill säga, att få den att gråta, skratta, längta, älska, hata och så vidare. Kanske vill författaren undervisa sin publik om praktiska saker eller kanske ge goda råd om hur man skall leva sitt liv. Dessa funktioner kan förstås vara kombinerade och inte alls så renodlade. En författare kan välja att undervisa genom satirens form, samtidigt som läsarens lockas till skratt. Ett annat stycke kan få oss att längta och gråta och uppleva skönhet och så vidare. **I vissa fall är funktionen att skriva av sig elände och smärta** och har sålunda en rent subjektivt renande funktion (som även kan vara till hjälp för andra).

Alla dessa faktorer, upphovsman, publik och funktion, påverkar naturligtvis valet av form och även av genre. Men även om formen för en speciell sorts text ofta var given kunde författaren brodera på den för att få den så effektiv som möjligt. Fundera över vad det är i formen (ordval, tonläge, bildspråk, miljö och så vidare) som hjälper till att föra fram "budskapet".

Fundera även över vem upphovsmannen var. Bry er inte så mycket om biografiska uppgifter utan försök komma underfund med vad det var för slags människa genom att titta på litteraturen. Är han/hon exempelvis god eller ond? Kan man avgöra detta? **Är personen elitistisk eller folkjär?**

Material: Börja gärna på Svenska Akademiens hemsida:

<http://www.svenskaakademien.se> där det finns en hel del information, bl.a. en lista med alla nobelpristagare eller <http://www.nobel.se/literature/index.html>. Fördelen med nobelpristagare är att det finns mycket material att jobba med. Det innebär också att man får sova en hel del för att få fram det som känns relevant för er och uppgiften! **Tänk på att begränsa er tidsmässigt** så att ni hinner ta upp det viktigaste! Ni har bara 50 minuter! Titta även i era terminsplaneringar efter vilka datum som gäller för förberedelser och presentationer.

Välj **helst** mellan dessa nobelpristagare: Pär Lagerkvist, Wislawa Szymborska, William Butler Yeats, Seamus Heaney, Derek Walcott, Harry Martinsson, Samuel Beckett, T.S. Eliot, Albert Camus, Hermann Hesse, Ernest Hemingway, William Faulkner, Toni Morrison, Selma Lagerlöf, Günter Grass. Dessa är centrala inom 1900-talslitteraturen.

Lycka till och njut av god, nobel litteratur!